واکاوی پرونده «خانه تومانیان» سبزوار در کشاکش «رفع خطر» و «میراث‌بانی»

گفت‌وگوی تعاملی نبود، لودر میدان‌دار شد

گزارش

زهرا کشوری
دبیر گروه زیست‌بوم

تخریب بخشی از بنای تاریخی تومانیان، معروف به «پادگان روس‌ها»، در سبزوار و با موافقت شهرداری این شهر، در شبکه‌های اجتماعی بازتاب گسترده‌ای پیدا کرد. گزارش‌های منتشرشده پس از انتشار ویدیوهای تخریب، از شکل‌گیری موجی از واکنش‌ها در میان فعالان میراث فرهنگی، هنرمندان و علاقه‌مندان به تاریخ و فرهنگ سبزوار حکایت دارد. پس از انتشار فیلم‌های تخریب این بنای دوره قاجار، گروهی از دوستداران میراث فرهنگی با ابراز تأسف از این اقدام، خواستار توضیح مسئولان شهری درباره علت تخریب و سرنوشت بخش‌های باقی‌مانده شدند. در این میان، یکی از واکنش‌های شاخص، انتشار ویدیویی از سوی گروه هنری «مقوم سبزوار» بود. در این ویدیو، هادی سخن و مسعود حسینی، دو نوازنده موسیقی مقامی، در کنار ویرانه‌های بنای تاریخی تومانیان حاضر شدند و با اجرای موسیقی محلی و نواختن قوشمه و دهل، به تخریب بنا اعتراض کردند. این اجرا با عنوان «مرثیه‌ای برای سبزوار» منتشر شد و در توضیح آن، از این اقدام به‌عنوان واکنشی فرهنگ‌مدار به از بین رفتن بخشی از تاریخ شهر سبزوار و ایران یاد شده است.

این واکنش هنری در شبکه‌های اجتماعی بازتاب پیدا کرد و ویدیوی اجرای این دو نوازنده در میان کاربران دست‌به‌دست شد. بسیاری از کاربران هم با هشتگ‌هایی چون «تومانیان را دریابید» و «مرثیه‌ای برای سبزوار» خواستار توقف ادامه تخریب و حفاظت از بقایای این بنای تاریخی شدند. بنای تومانیان که در دوره قاجار ساخته شده و در دوره اشغال ایران توسط نیروهای روسی در جنگ جهانی اول به‌عنوان پادگان مورد استفاده قرار گرفته بود، از جمله آثار شاخص معماری تاریخی سبزوار به شمار می‌رود.

تقابل روایت‌ها

آنچه در سبزوار رخ داد، تنها یک عملیات عمرانی معمول نبود، بلکه تبدیل به نقطه برخورد دو نگاه متضاد به مدیریت شهری شد. در یک سو، شهرداری قرار دارد که با تکیه بر «قوانین رفع خطر» عملیات خود را قانونی می‌خواند و در سوی دیگر، متولیان میراث فرهنگی قرار دارند که این اقدام را نه یک ضرورت شهری، بلکه «نقض قانون» می‌دانند. شکاف میان این دو روایت، هسته مرکزی بحرانی است که خانه قاجاری تومانیان را به یک «پرونده باز» تبدیل کرده است.

شهرداری و مسأله «ایمنی»

موضع رسمی شهرداری سبزوار، در اولین واکنش‌ها، بر یک محور کلیدی استوار بود: «رفع خطر». مسئولان شهرداری تأکید داشتند که اقدامات صورت‌گرفته، صرفاً در چارچوب وظایف قانونی برای ایمن‌سازی بناها و دیوارهای ناایمن انجام شده است. شهرداری این تخریب را یک کنش پیشگیرانه برای جلوگیری از حوادث احتمالی (مانند ریزش دیوارها بر سر شهروندان) معرفی می کند.

اما شهرداری با تأکید بر اینکه دستوری برای تخریب «سردر تاریخی» بنا صادر نکرده، سعی کرد مرزی میان «رفع خطر» (تخریب دیوارهای فرسوده) و «تخریب اثر تاریخی» (ویران کردن سردر و بخش‌های هویت‌بخش) ترسیم کند. با این حال افکارعمومی با تماشای ویدیوها این پرسش را مطرح کردند که چگونه لودری که برای «رفع خطر» اعزام شده، بخش‌های شاخص معماری بنا را به آوار تبدیل کرده است؟ استدلال شهرداری مبنی بر عدم صدور دستور برای تخریب سردر، در برابر واقعیت بصری نابودی آن، دست کم تا اینجای ماجرا، نتوانست جامعه مطالبه‌گر میراث فرهنگی و دلسوزان تمدن ایرانی را قانع کند.

اداره میراث: استعلام نشد

در نقطه مقابل، واکنش اداره میراث فرهنگی سبزوار، نشان دهنده یک ناهماهنگی است. مجتبی کاویان، رئیس اداره میراث فرهنگی سبزوار، کاستی‌ها و قصورها درباره این بنای تاریخی را متوجه شهرداری دانست. استدلال او هم بر یک اصل قانونی استوار بود: «شهرداری مکلف است پیش از هر اقدامی در بناهای واجد ارزش، از میراث فرهنگی استعلام بگیرد.»

کاویان با اشاره به این نکته که پرونده ثبتی این بنا در جریان بوده است، گفت که شهرداری از وضعیت حقوقی بنا بی‌اطلاع نبوده است.

به این ترتیب، اینجا تناقضی جدی بروز می‌کند؛ شهرداری که یکی از ارکان مدیریتی شهر است، مکانیزم استعلام از میراث فرهنگی را دور زده است؟ یا اداره میراث فرهنگی باید زودتر فرایند ثبت این محل را دنبال می‌کرد، یا زودتر آغازشدن این فرایند را اطلاع‌رسانی می‌کرد؟

فراتر از توجیهات اداری

علیرضا ایزدی، مدیرکل ثبت آثار وزارت میراث فرهنگی، با لحنی قاطع‌تر، این ماجرا را از دایره بحث‌های فنی خارج کرد و آن را «نقض قانون» نامید. او گفت: «شهرداری باید این بنای تاریخی را عیناً بازسازی و احیا کند»، به گفته ایزدی «در بازنگری‌ای که در سال ۱۴۰۳ انجام دادیم و به امضای وزیر نیز رسید، این بنا مشخص و به‌عنوان یک لکه تاریخی نشانه‌گذاری شد. این لکه تاریخی به همه دستگاه‌ها، از جمله شهرداری، ابلاغ شده و در ابلاغیه نیز تأکید شده بود که بنا تابع ضوابط و مقررات میراث فرهنگی است.»

او می‌افزاید: «بنا را تخریب کردند، بدون اینکه از میراث فرهنگی استعلام کنند و متأسفانه با چنان سرعتی این کار انجام شد که عملاً چیزی از بنا باقی نمانده است.»

مدیرکل دفتر ثبت آثار تاریخی وزارت میراث فرهنگی، اظهار کرد: «ما قطعاً موظف به شکایت از مالک هستیم و با صراحت می‌گویم که موضع شهرداری نیز برای ما به هیچ‌وجه قابل اغماض و چشم‌پوشی نیست. بر اساس مستندات موجود، شواهد، عکس‌ها و پلان‌ها، موضوع را از مجموعه قضایی پیگیری خواهیم کرد.»

ایزدی با این موضع‌گیری، استدلال «رفع خطر» شهرداری را عملاً رد کرد. به باور او، حتی اگر خطرعمومی نیز وجود داشته باشد، این موضوع مجوزی برای تخریب هویت یک اثر نیست.

به هر رو، آنچه در سبزوار رخ داد، پرسش‌های متعددی درباره نحوه تعامل دستگاه‌های اجرایی در موضوعات مرتبط با بناهای تاریخی ایجاد کرده است.

زبان قوشمه

در شرایطی که بحث‌های اداری میان نهادها در جریان بود، واکنش هنرمندان گروه «مقوم سبزوار» جلوه‌ای دیگر از دغدغه‌های عمومی را به نمایش گذاشت. هادی سخن و مسعود حسینی با اجرای نمادین خود در کنار آوارها، صدای شهروندانی بودند که نگران حذف حافظه تاریخی سبزوار بودند. موسیقی آن‌ها، فراتر از یک اعتراض ساده، تأملی بود بر این پرسش که چگونه می‌توان میان نیازهای روزمره شهری (مانند ایمنی) و ضرورت حفظ پیوند با تاریخ، تعادلی پایدار برقرار کرد. این ویدیو، نشان داد که برای بخشی از جامعه، بنای تومانیان نه فقط یک ساختمان قدیمی، بلکه بخشی از هویت فرهنگی شهر است.

یک ابهام

بررسی سوابق حقوقی این بنا نشان می‌دهد که ملک موسوم به «خانه تومانیان» (پادگان روس‌ها) در سال ۱۳۶۲ در فهرست آثار ملی ثبت شده بود، اما در سال‌های بعد از این فهرست خارج شده است. این تغییر وضعیت حقوقی، لایه جدیدی از ابهام را به پرونده اضافه کرده است. اگرچه در بازنگری سال ۱۴۰۳ در طرح بافت تاریخی سبزوار، این بنا مجدداً به عنوان اثری «واجد ارزش» شناسایی و در نقشه‌ها ثبت شده، اما فقدان حمایت‌های قانونی برای آثار «ثبت ملی»، مدیریت آن را با چالش‌های حقوقی مواجه کرده است.

> آنچه در این میان مغفول ماند، وجود یک الگوی هم‌افزایی بود که بتواند پیش از رسیدن لودرها، راهکاری برای ایمن‌سازی بناهای تاریخی بدون تخریب آنها بیابد

این پرونده اکنون به یکی از نمونه‌های چالش‌برانگیز در مدیریت شهری بدل شده است؛ جایی که میان «ایمنی محیط» و «حفظ کالبد تاریخی» ناهمخوانی ایجاد شده است. گزارش‌ها حاکی از آن است که مالکان با اشاره به مطالبات اهالی پیرامون ناامنی این بنا(از جمله حضور افراد معتاد)، خواستار تعیین تکلیف و رفع خطر از آن شده‌اند. شهرداری سبزوار در پاسخ، مکاتبات اداری مبنی بر «رفع خطر دیوارهای ناپایدار» صادر کرده است؛ اما نتیجه این فرآیند در عمل به تخریب بخش‌های تاریخی آن منجر شده. بخش‌هایی که شهرداری می‌گوید قصد تخریب آنها را نداشته است.

این وضعیت، مسأله پیچیده «بناهای واجد ارزش» را در نسبت با «مقررات ایمنی شهری» برجسته می‌کند. در نبود استعلام‌های دقیق و نظارت‌های میدانی همزمان از سوی نهادهای متولی، یک دستور اداری برای رفع خطر می‌تواند توسط برخی مالکان به عنوان مجوزی برای تخریب تلقی شود. تجربه پرونده پادگان روس‌ها نشان می‌دهد که فرآیند شناسایی بناهای «واجد ارزش» به تنهایی برای جلوگیری از تغییرات کالبدی کافی نیست و ضرورت دارد سازوکاری اجرایی برای هماهنگی میان مدیریت شهری، نهادهای حفاظتی و مالکان تدوین شود تا از تبدیل شدن «رفع خطر» به رویه‌ای برای پاکسازی عرصه‌های تاریخی جلوگیری به عمل آید.

در جست‌وجوی الگویی برای همزیستی

ماجرای خانه تومانیان سبزوار، بیش از آنکه یک اتفاق ساده عمرانی باشد، نمونه‌ای از چالش‌های مداوم مدیریت شهری در شهرهای تاریخی ایران است.

در این پرونده، نهادها هرکدام از زاویه وظایف خود به موضوع نگاه کردند؛ یکی از منظر «ایمنی و رفع خطر» و دیگری از منظر «حفاظت از میراث». اما آنچه در این میان مغفول مانده‌است، وجود یک الگوی هم‌افزا است تا که بتواند پیش از رسیدن لودرها، راهکاری برای ایمن‌سازی بناهای تاریخی بدون تخریب آنها بیابد.

آنچه از خانه تومانیان باقی مانده، اکنون به یک پرسشِ بزرگ بدل شده است: آیا می‌توان این فاصله را پر کرد؟ میراث فرهنگی مطالبه بازسازی کرده و شهرداری همچنان بر دغدغه‌های ایمنی شهر تأکید دارد. این گسست، تا زمانی که به یک «گفت‌وگوی سازنده» تبدیل نشود، همواره احتمال تکرار چنین رویدادهایی را باقی می‌گذارد. داستان تومانیان، تنها یک پرونده باز نیست، بلکه زنگ خطری است برای تمام بناهایی که در سایه ناهماهنگی‌های مدیریتی، بیم آن می‌رود که روزی به آوار تبدیل شوند. اکنون چشم دوستداران میراث، نه به لودرها، بلکه به توافق احتمالی مسئولان برای جبران این خسارت دوخته شده است.

اطلاع‌رسانی

دکتر مجید قاسمی رئیس شورای تجاری بریکس ایران:

ایجاد چارچوب اعتماد دیجیتالی در بریکس ضروری است

مدیرعامل بانک پاسارگاد، رئیس شورای تجاری بریکس ایران و رئیس هیأت ایرانی حاضر در نشست‌های شورای تجاری بریکس، ایجاد «چارچوب اعتماد دیجیتالی» برای به‌رسمیت‌شناختن متقابل امضای الکترونیکی، صورت حساب‌های الکترونیکی و هویت‌های دیجیتالی میان کشورهای عضو را ضروری دانست و توسعه خدمات مالی دیجیتالی و کریدورهای حمل‌ونقل و لجستیک را از مهمترین زمینه‌های گسترش همکاری‌های اقتصادی میان اعضای بریکس عنوان کرد.

خبر

به گزارش روابط عمومی بانک پاسارگاد، دکتر مجید قاسمی در جریان نشست‌های شورای تجاری بریکس، با تشریح ظرفیت‌های رو به گسترش اقتصاد خدمات در جهان و فرصت‌های مشترک کشورهای عضو، بر ضرورت حرکت از ظرفیت‌های ملی به سمت ایجاد زیرساخت‌ها، استانداردها و سازوکارهای مشترک برای تسهیل تجارت و ارائه خدمات میان اعضای بریکس تأکید کرد.

او با اشاره به افزایش سهم خدمات در اقتصاد جهانی گفت: صادرات خدمات طی یک دهه گذشته به‌طور میانگین سالانه حدود ۶.۷ درصد رشد داشته و این میزان در سال ۲۰۲۵ به ۸.۳ درصد رسیده است. خدمات اکنون نیمی از اشتغال جهان و حدود دوسوم تولید ناخالص داخلی جهانی را به خود اختصاص داده است و پیش‌بینی می‌شود این بخش تا سال ۲۰۳۲ با نرخ سالانه حدود ۵.۶ درصد رشد کند؛ رقمی که تقریباً دو برابر نرخ رشد تجارت کالا خواهد بود.

ظرفیت‌های مکمل اعضای بریکس؛ فرصتی برای توسعه همکاری‌های مشترک

رئیس شورای تجاری بریکس ایران با اشاره به مزیت‌های متفاوت و در عین حال مکمل اقتصادهای عضو اظهار داشت: کشورهای عضو این مجموعه هر یک ظرفیت‌ها و مزیت‌های رقابتی ویژه‌ای در اختیار دارند؛ هند در خدمات فن‌آوری اطلاعات، چین در پلتفرم‌های دیجیتال و فن‌آوری‌های لجستیکی، برزیل در خدمات مرتبط با کشاورزی و روسیه در خدمات انرژی از توانمندی‌های قابل‌توجهی برخوردارند. دکتر قاسمی در ادامه، کریدورهای ترانزیتی و لجستیکی، مهندسی انرژی و برخورداری از سرمایه انسانی متخصص و فناورانه را از مهمترین مزیت‌های ایران برای توسعه همکاری‌ها در چارچوب بریکس دانست.

او در بخش دیگری از سخنان خود بر جایگاه سرمایه انسانی در اقتصاد خدمات تأکید کرد و گفت: آنچه در ترازنامه یک بنگاه به‌عنوان سرمایه ثبت می‌شود، لزوماً مهمترین سرمایه آن نیست، بلکه سرمایه اصلی هر مجموعه، سرمایه انسانی آن است و این موضوع به‌ویژه در شرکت‌ها و بنگاه‌هایی که به‌صورت تخصصی در بخش خدمات فعالیت می‌کنند، اهمیت دوچندان دارد.

خدمات مالی دیجیتال؛ یکی از محورهای راهبردی همکاری بریکس

مدیرعامل بانک پاسارگاد، خدمات مالی دیجیتال را یکی از دو حوزه دارای اولویت برای گسترش همکاری میان اعضای بریکس برشمرد و تصریح کرد: خدماتی که به‌صورت دیجیتال ارائه می‌شوند، اکنون بیش از نیمی از صادرات خدمات جهان را تشکیل می‌دهند و در مقایسه با دیگر بخش‌های خدمات و حتی تجارت کالا، از سریع‌ترین نرخ‌های رشد برخوردارند.

دکتر قاسمی با اشاره به اقدام‌های انجام‌شده در بریکس برای تسهیل پرداخت‌های فرا مرزی گفت: در اجلاس ریو، رهبران بریکس توسعه ابتکار پرداخت‌های فرا مرزی را با هدف اتصال سامانه‌های پرداخت سریع و ارزهای دیجیتال بانک‌های مرکزی دنبال کردند. اتصال سامانه‌های پرداخت ملی کشورهای عضو می‌تواند به کاهش هزینه‌های تسویه و کوتاه‌شدن زمان انجام مبادلات کمک کند.

وی در ادامه با تأکید بر ضرورت ایجاد زیرساخت‌های مشترک برای اعتمادسازی در فضای دیجیتالی افزود: ایجاد یک چارچوب اعتماد دیجیتال در بریکس برای به رسمیت شناختن متقابل امضای الکترونیکی، صورت‌حساب‌های الکترونیکی و هویت‌های دیجیتال در کشورهای عضو ضروری است. به گفته وی، سرمایه‌گذاری مشترک در زیرساخت‌های داده و فن‌آوری‌های ابری و فراهم‌کردن ظرفیت‌های ابری فرامرزی نیز می‌تواند زمینه ارائه خدمات قابل‌اعتماد، سریع و کم‌هزینه میان اعضای بریکس را فراهم کند. این پیشنهادها در شرایطی از سوی رئیس شورای تجاری بریکس ایران مطرح شد که دکتر قاسمی در جریان برنامه‌های این دوره، مسؤولیت ریاست کارگروه خدمات مالی (Financial Services) و کارگروه اقتصاد دیجیتال (Digital Economy) شورای تجاری بریکس را نیز برعهده داشت و در نشست‌ها و پنل‌های تخصصی این دو حوزه، دیدگاه‌های ایران را مطرح کرد.

> در اجلاس ریو، رهبران بریکس توسعه ابتکار پرداخت‌های فرا مرزی را با هدف اتصال سامانه‌های پرداخت سریع و ارزهای دیجیتال بانک‌های مرکزی دنبال کردند. اتصال سامانه‌های پرداخت ملی کشورهای عضو می‌تواند به کاهش هزینه‌های تسویه و کوتاه‌شدن زمان انجام مبادلات کمک کند

لجستیک؛ دومین اولویت برای توسعه همکاری‌های بریکس

رئیس شورای تجاری بریکس ایران در ادامه سخنان خود، حمل‌ونقل و لجستیک را دومین حوزه مهم برای تعمیق همکاری‌های اقتصادی اعضا معرفی کرد. وی با اشاره به رشد چشمگیر تجارت میان کشورهای بریکس گفت: تجارت کالا میان کشورهای عضو طی دو دهه گذشته ۱۳ برابر شده و به حدود ۱.۱۷ تریلیون دلار رسیده است؛ از این رو حمل‌ونقل و لجستیک از ملموس‌ترین و سریع‌ترین حوزه‌هایی هستند که می‌توانند همکاری میان کشورهای بریکس را در سال ۲۰۲۶ توسعه دهند.

دکتر قاسمی در همین زمینه بر جایگاه راهبردی کریدور بین‌المللی حمل‌ونقل شمال–جنوب (INSTC) تأکید کرد و افزود: این کریدور با اتصال روسیه، ایران و هند می‌تواند مسیری کوتاه‌تر، سریع‌تر و کم‌هزینه‌تر نسبت به برخی مسیرهای موجود شرق–غرب ایجاد کند و ضمن تنوع‌بخشی به زنجیره‌های تأمین، وابستگی به گلوگاه‌های دریایی پرترافیک مانند کانال سوئز را کاهش دهد.

وی کریدور شمال–جنوب را فراتر از یک مسیر ترانزیتی ارزیابی کرد و گفت: این کریدور در چارچوب بریکس می‌تواند به ستون فقرات فیزیکی برنامه این مجموعه برای توسعه اتصال میان اعضا تبدیل شود و هم‌زمان با تقویت روابط تجاری، زمینه تسویه روان‌تر مبادلات با استفاده از ارزهای ملی را فراهم آورد.

از مسیر ترانزیتی تا محور توسعه صنعتی

مدیرعامل بانک پاسارگاد همچنین بر لزوم نگاه توسعه‌ای به کریدورهای حمل و نقل تأکید کرد و گفت: ایجاد مناطق تولیدی و صنعتی در نزدیکی هاب‌های ترانزیتی می‌توانند به صنعتی‌شدن منطقه کمک کند و کشورهای عضو را از سرزمین‌هایی که صرفاً محل عبور کالا هستند، به بازیگران فعال اقتصادی در نظم تجاری چندقطبی در حال شکل‌گیری تبدیل کنند.

دکتر قاسمی با تفکیک مفهوم «هزینه حمل‌ونقل» از «هزینه لجستیک» اظهار داشت: هزینه‌های حمل‌ونقل، مشابه تعرفه‌ها، می‌توانند از طریق مذاکره کاهش یابند، اما کاهش واقعی هزینه‌های لجستیکی نیازمند بهبود زیرساخت‌ها، کریدورها و فرآیندهای مرتبط است. وی در پایان این بخش از سخنان خود تأکید کرد بریکس باید سرمایه‌گذاری در کریدورهای حمل‌ونقل مشترک، اتصال هماهنگ بنادر و شبکه‌های ریلی، شبکه‌های پژوهشی حمل‌ونقل و پلتفرم‌های لجستیکی چندوجهی را در دستور کار قرار دهد.

به گفته رئیس شورای تجاری بریکس ایران، شناسایی متقابل اسناد حمل‌ونقل الکترونیکی و دیجیتالی‌سازی فرآیندهای گمرکی میان اعضا نیز از اقدام‌هایی است که می‌توانند به تسهیل جریان تجارت و کاهش هزینه و زمان مبادلات میان کشورهای عضو کمک کند.

حضور فعال شورای تجاری بریکس ایران در نشست‌های تخصصی

در ادامه این نشست‌ها، هیأت ایرانی به ریاست دکتر مجید قاسمی حضوری فعال و مؤثر در برنامه‌ها و نشست‌های تخصصی شورای تجاری بریکس داشت و دیدگاه‌ها و پیشنهادهای جمهوری اسلامی ایران را در حوزه‌های مختلف اقتصادی و تخصصی مطرح کرد. دکتر قاسمی در روز ۹ سپتامبر، به‌عنوان یکی از سخنرانان اصلی مجمع انرژی بریکس (BRICS Energy Forum)، دیدگاه‌های خود را درباره ظرفیت‌های همکاری در حوزه انرژی ارائه کرد و در ادامه، در دو پنل تخصصی این حوزه نیز به تشریح رویکردها و پیشنهادهای هیأت ایرانی پرداخت. وی همچنین در نشستی با حضور سفیر جمهوری اسلامی ایران، گزارشی از مهمترین اقدام‌ها و دستاوردهای شورای تجاری بریکس ایران طی یک‌سال گذشته ارائه کرد.

در روز ۱۰ سپتامبر، هم‌زمان با برگزاری نشست‌های ۹ کارگروه تخصصی شورای تجاری بریکس، دکتر قاسمی ریاست کارگروه‌های خدمات مالی و اقتصاد دیجیتال را برعهده داشت و ضمن مدیریت مباحث این دو کارگروه، در پنل‌های تخصصی مربوط به این حوزه‌ها نیز به ارائه دیدگاه‌های ایران پرداخت. از دیگر رویدادهای مهم این روز، تصویب گزارش سالانه شورای تجاری بریکس با اتفاق آرای اعضا بود. دکتر مجید قاسمی به‌عنوان رئیس شورای تجاری بریکس ایران و رئیس هیأت ایرانی، گزارش سالانه شورا را از طرف جمهوری اسلامی ایران امضا کرد و در جریان نشست تصویب و امضای این گزارش نیز در دو نوبت به نمایندگی از ایران به بیان دیدگاه‌ها و مواضع هیأت ایرانی پرداخت. همچنین فریال مستوفی نایب رئیس اتاق بازرگانی تهران نیز در نشست کارگروه تجارت و سرمایه‌گذاری شورای تجاری بریکس حضور داشت و درباره راهکارهای توسعه تجارت و سرمایه‌گذاری میان اعضا به گفت‌وگو پرداخت. تقویت تاب‌آوری، زنجیره‌های تأمین، هماهنگی مقررات تجاری، گسترش تجارت دیجیتال و توسعه سرمایه‌گذاری‌های مشترک از مهمترین محورهای مورد بحث در این نشست بود.

حضور دکتر قاسمی و هیأت ایرانی در برنامه‌های این دوره، در روز ۱۱ سپتامبر نیز با مشارکت در پنل‌های تخصصی ادامه یافت. دکتر قاسمی در پنل «پایداری و تجارت» (Sustainability & Trade) حضور یافت و در دو نوبت به ارائه دیدگاه‌های خود درباره الزامات و فرصت‌های توسعه پایدار و گسترش تجارت میان کشورهای عضو پرداخت. در این روز، دیگر اعضای هیأت ایرانی نیز در پنل‌های تخصصی مختلف حضور یافتند؛ خانم زهرا رهایی عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران در پنل چهارم و دکتر جوانمردی، مدیرعامل هلدینگ فناپ، در پنل پنجم به ارائه دیدگاه‌های تخصصی خود پرداختند.

مجموع این حضورها، در کنار مدیریت دو کارگروه تخصصی خدمات مالی و اقتصاد دیجیتال از سوی دکتر قاسمی، زمینه طرح مجموعه‌ای از دیدگاه‌ها و پیشنهادهای ایران درباره توسعه همکاری‌های اقتصادی، مالی، دیجیتال، انرژی، تجارت و لجستیک را در عالی‌ترین سطح کارشناسی و تجاری بریکس فراهم کرد.

در ادامه این برنامه‌ها، نشست‌های شورای تجاری بریکس با حضور پنج رئیس جمهور، از جمله دکتر مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور جمهوری اسلامی ایران و رؤسای شوراهای تجاری کشورهای عضو برگزار شد. دکتر مجید قاسمی نیز به‌عنوان رئیس شورای تجاری بریکس ایران در برنامه رسمی ۱۲ سپتامبر و ضیافت رسمی با حضور رؤسای جمهور شرکت کرد.

در این دوره از نشست‌ها، مهندس علی موسوی رحیمی به‌عنوان مسؤول کارگروه زیرساخت و حمل و نقل حضوری اثربخش داشت و امیرحسین مهران، دبیرکل شورای تجاری بریکس ایران نیز با هماهنگی و پیگیری مستمر امور اجرایی و تخصصی، نقش مؤثری در پیشبرد برنامه‌های هیأت ایرانی و فراهم‌سازی زمینه حضور و مشارکت مؤثر اعضای هیأت در نشست‌ها و پنل‌های تخصصی ایفا کرد.